

Система за мониторинг и оценка на електронните учебни курсове за дистанционна форма във висшите училища

Стоянка Лазарова, Лъчезар Лазаров

Monitoring and evaluation system for electronic courses in distance learning in higher education

Stoyanka Lazarova, Lachezar Lazarov

Abstract:

The article presents the experience of the ST. CYRIL AND ST. METHODIUS UNIVERSITY OF VELIKO TARNOVO in ensuring the quality of electronic distance learning courses. The monitoring system has been developed in accordance with state requirements and National Evaluation and Accreditation Agency (NEAA) criteria. The model includes pre-planned inspections by a specially created committee that evaluates the courses in accordance with the NEAA's distance learning criteria. The report analyzes the inspection data and proves that the system leads to an increase in the quality of distance learning. Furthermore, the analysis of monitoring results outlines areas for improvement and serves as a basis for formulating specific recommendations to teachers.

A major drawback of the system is the high workload associated with the precise verification of courses by the members of the monitoring committee.

Keywords: distance e-courses in universities; e-learning; distance learning

For contacts: Prof. Stoyanka Georgieva-Lazarova, PhD; St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo, E-mail: s.lazarova@live.uni-vt.bg

ВЪВЕДЕНИЕ

Дистанционното обучение предоставя динамична и непосредствена учебна среда за подобряване качеството на придобиване и трансфер на знания [3; 69]. Бързият му растеж изведе на преден план критичната необходимост от проектиране на висококачествени електронни курсове, които ефективно ангажират учащите и улесняват успеха им в дигиталната сфера [2: 205]. Напоследък се наблюдава нарастващ интерес към повишаване на ефективността и спазването на стандартите за качество на електронното обучение и електронните курсове. Има налични множество научни публикации с разработени рамки и стандарти за гарантиране на качеството на системата за електронно обучение и електронните курсове [1:1962].

В Р България Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА) разработва критерии и указания за оценяване на дистанционни форми на обучение във висшите училища. След 2002 г. във Великотърновския университет се предлага обучение по магистърски програми в дистанционна форма, като един от основните приоритети на институцията е да осигури високо качество на дистанционното обучение.

В доклада е представен опитът на Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“ за осигуряване на качество на електронните учебни курсове за дистанционна форма. Системата за мониторинг е разработена в съответствие с държавните изисквания и критериите на НАОА. Проучване на нивото на качество на електронните курсове и анализ на получените резултати вече е правено и

публикувано [4]. На база на цитираната публикация от 2023 г. ще продължим с анализиране на резултатите за последните две години (след 2023 г.).

ИЗЛОЖЕНИЕ

От 2020 г. във Великотърновския университет има механизъм [4] за осигуряване на качество на електронните курсове за дистанционна форма на обучение. За всяка учебна година се извършват по две проверки на електронните курсове за дистанционна форма на обучение по правила, приети с Решение на АС № 5/30.03.2020 г., като първата проверка е проведена на 09.10.2020 г. Целта на доклада е да се направи кратък анализ на резултатите от проверените курсове от началото (от първата проверка до сега), като анализът, публикуван през 2023 г. ще наречем „първи анализ“ [4], а анализът в настоящото изследване – „втори анализ“.

В нашето изследване от 2023 г. [4:67,68] в няколко поредни таблици са представени критериите за оценка, скалата за оценяване и анализът на резултатите от проверките. В цитираната публикация фокусът е върху проверките, извършени до 10 март 2023 г. В таблица 1 на настоящото изследване са представени средните стойности на оценките по групи критерии съответно за 2020 г., 2021 г. и 2022 г., както и резултатите от проверката, проведена на 10 март 2023 г. В последните четири колони на таблица 1 са представени резултатите от проверките през октомври 2023 г., март и октомври 2024 г. и март 2025 г.

Таблица 1. Анализ на резултатите от проверките [4]

Година	2020	2021	2022	10.03.23	10.23	03.24	10.24	03.25
Брой проверени курсове	12	28	20	7	13	8	13	13
Среден резултат за:								
I. група критерии	1,33	3,305	2,68	3,43	2,92	2,375	2,85	2,3
II. група критерии	2,83	7,58	6,81	9,14	7,69	8,5	8,55	8,62
III група критерии	1,17	3,46	2,31	3,71	3,69	3	3,54	3,85
Общо	5,33	14,485	11,81	16, 29	14,3	13,875	14,94	14,77

Резултатите от анализа на данните от табл. 1 показват:

- трайна тенденция към повишаване качеството на електронните курсове за дистанционна форма.

- дефицити в компетенциите на преподавателите по отношение трансформиране на традиционен учебен курс в електронен курс за дистанционно обучение.

От табл. 2 можем да видим информация за курсовете, получили максимална оценка при проверките след анализа, публикуван в [4].

Таблица 2. Курсове получили максимална оценка

Критерии	26.10. 2023	06.03. 2024	17.10. 2024	05.03. 2025	Брой курсове	Дял от броя на всички курсове, в %
Проверени курсове	13	8	13	13	47	
Критерий 1.	9	4	8	6	27	57,45
Критерий 2.	10	4	10	7	31	66
Критерий 3.	10	8	10	13	41	87
Критерий 4.	10	8	11	13	41	87
Критерий 5.	10	2	9	7	28	60
Критерий 6.	10	7	11	9	37	79
Критерий 7.	10	7	10	12	39	83
Критерий 8.	10	6	10	12	38	81
Критерий 9.	10	6	11	12	39	83

Анализът на резултатите показва, че като цяло уменията за дизайн на учебни ресурси и учебни дейности, за персонализиране на обучението, както за дизайн на дистанционното обучение са овладени от оценяваните преподаватели.

Подобен анализ на резултатите от проверките на е-курсове за дистанционна форма вече е правен и публикуван [4]. В настоящия анализ е интересно да сравним резултатите от двете проучвания (първи анализ - от 2023 г. и втори анализ – 2025 г., две години по-късно) – таблица 3 и фиг. 1.

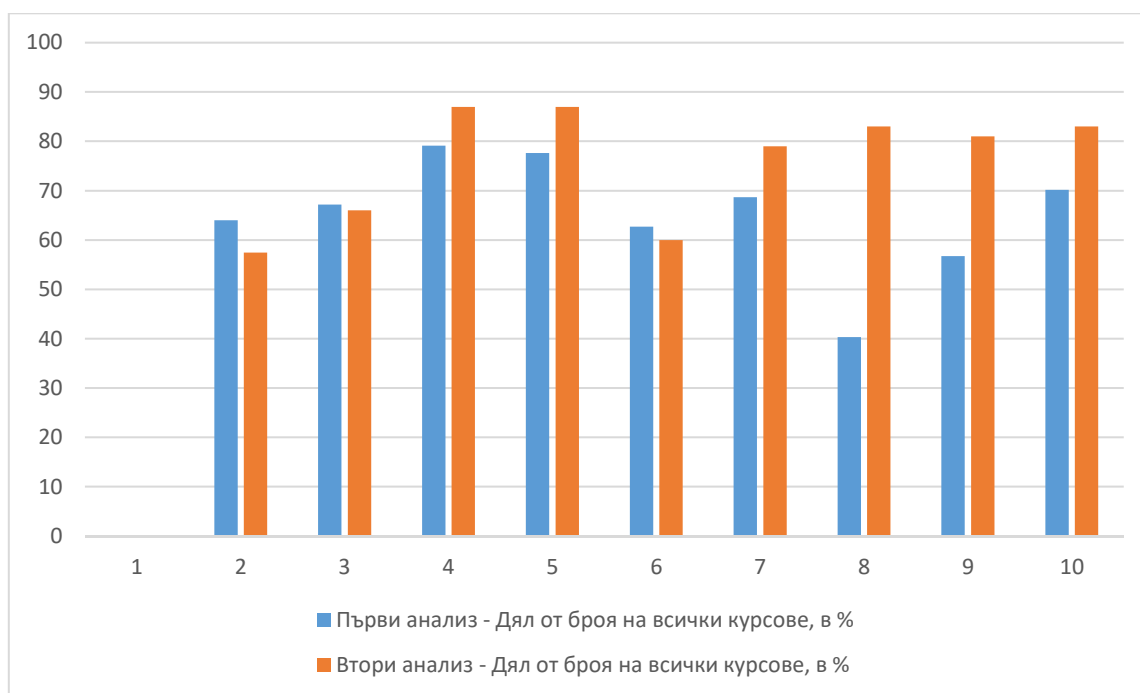
Таблица 3. Сравнителен анализ между двете проучвания

Критерий	Брой курсове от първия анализ, получили 2 т. [4]	% от всички курсове от първия анализ, получили 2 т. [4]	10. 23	03. 24	10. 24	03. 25	Брой курсове от втория анализ, получили 2 т.	% от всички курсове от втория анализ, получили 2 т.
1.	43	64	9	4	8	6	27	57,45
2.	45	67,16	10	4	10	7	31	66

**ЧЕТВЪРТА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ С МЕЖДУНАРОДНО УЧАСТИЕ
„ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ОБРАЗОВАНИЕТО –
ПРОБЛЕМИ И РЕШЕНИЯ“**

3.	53	79,10	10	8	10	13	41	87
4.	52	77,61	10	8	11	13	41	87
5.	42	62,69	10	2	9	7	28	60
6.	46	68,66	10	7	11	9	37	79
7.	27	40,30	10	7	10	12	39	83
8.	38	56,72	10	6	10	12	38	81
9.	47	70,15	10	6	11	12	39	83

Резултатът може да се покаже графично (фиг. 1).

Фиг. 1. Сравнителен анализ

Извод: направеният анализ показва трайна тенденция на покачване качеството на е-курсове за дистанционно обучение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Това проучване има за цел да се направи кратък анализ на резултатите от проверените курсове от началото (от първата проверка до сега), като се сравнят резултатите от първия и втория анализ. Направеното сравнение показва трайна тенденция на покачване качеството на е-курсове за дистанционно обучение. Можем да направим извода, че електронните курсове на дисциплини от магистърски програми в дистанционна форма като цяло удовлетворяват критериите на НАОА. Резултатите от проверките ни дават възможност да открием слаби места и да работим за тяхното подобряване. Направени са още две проверки (през октомври 2025 г. и през март 2026 г.), които не се разглеждат в настоящия доклад, тъй като правилата за работата на комисията за мониторинг на качеството на дистанционното обучение са актуализирани на 30.05.2025 г. След актуализацията вече критериите са 13 (бяха 9) и сравнението на резултатите

от последните две проверки не би бил коректен. За следващ, трети анализ, ще трябва тепърва да натрупаме емпиричен материал. Промяната на критериите е неизбежна поради бързото развитие на електронното обучение и повишаване на изискванията към него.

ЛИТЕРАТУРА

1. Abdel-Haq M. S.; Asfoura E. (2021) Evaluating the Quality Of E-Courses from The Students Perception and Ecourse Quality Evaluation Metrics (DAU- EQEM) at Dar Al Uloom University. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, Vol.12 No.6 (2021), 1962-1969

2. Al Abri, M., and Elhaj, A. (2025). Quality Criteria for Online Courses Development. The International Review of Research in Open and Distributed Learning, 26(2), 205–226. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v26i2.8035>

3. Devi K. S. and Aparna M. (2025) Distance Education - Pros and Cons of E-Learning and Virtual Classes. New Perspective on Commerce & Management Volume-2, 69-74.

4. Георгиева-Лазарова, Ст. и Л. Лазаров (2023) Осигуряване качество на електронните курсове за дистанционна форма на обучение във висшите училища – опитът на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ Стратегии на образователната и научната политика, Volume 31, Number 4s, 2023, с. 65-73; <https://doi.org/10.53656/str2023-4s-5-pro>